

Komentar in karta: 1/77

SLA V738 'tvor'

Danila Zuljan Kumar

1. Gradivo

Za pomen 'vnetje lasnega/dlačnega mešička in okolice', knj. *tvór* (*ô*), je najpogostejše poimenovanje *tvor*. Druga, manj pogosta poimenovanja so *čir* s tvorjenkami *čiraj*, *čirjak*, *ščirjevec* in *ščirovec/ščiravec* ter *ulje*, *mozolj*, *bula*, *piščajec* in *podkožnjak*.

2. Morfološka analiza

tvor < **tvor-ъ* 'tvor' : **tvor-i-ti* 'delati, oblikovati'; iz prvotnega sln. **tvor* je v narečnem glasovnem razvoju nastalo nar. sln. *tur*

čir < **čir-ъ* 'čir'

čiraj < **čir-aj-ъ*

čirjak < **čir'-ak-ъ*

ščirjevec < **sъ-čir'-ev-ъc-ъ*

ščirovec/ščiravec < **sъ-čir'-ov/av-ъc-ъ*

bula < **bul-a* 'bula, oteklina'

metljaj < **met-ъl'-aj-ъ* ← **met-ъl'-ъ* 'metulj', kar je sorodno z **met-ył'-ъ* 'metljaj' *smetljaj*, nejasno, morda v zvezi z *metljaj*

mozolj < **moz-ol'-ъ* 'mozolj' ← **moz-nq-ti* 'udariti'

ulje < **ul-ъj-e* ← **ul-ъ* 'cev, 'cevasta izdolbina; votel panj'

piščajec < **pyšč-aj-ъc-ъ* ← **pyšč-i-ti se* 'nabuhniti'

podkožnjak < **podъ-kož-ъn'-ak-ъ* ← **podъ* 'pod' + **kož-a* 'koža'

pasji štrkavec < **pъs-ъj-ъ Stъrk-av-ъc-ъ* ← **pъs-ъ* 'pes' + **stъrk-a-ti* (> sln. *štrkati* 'brizgati, kapljati, hitro se premikati, migljati (o luči)')

žmeča < **žъm-ęt'-a* ← **žę-ti*, **žъm-q* 'stiskati'

bolenje < **bol-ę-n-ъj-e* ← **bol-ę-ti* 'boleti'

jetre < **j(etr)-ę* ← nem. *Eiter* 'gnoj na rani'

tumor ← **(tumor'-ъ* ← nem. *Tumor*

aselnjak [asəlnjak] < **(asl)-ъn'-ak-ъ* ← **(asl)-a* 'prisad' ← avstr. bav. nem. *Eisslein* 'majhen tvor, ognojek'

sirovce, nejasno, morda v zvezi s **syr-ъ* 'sir, skuta', **syr-ъ* 'kisel, surov, vlažen'

krešınca, nejasno, morda v povezavi z it. glagolom *crescere* 'rasti, večati se'

zazora, nejasno; morda v zvezi z **zor-a* 'zora'

poza, nejasno

3. Posebnosti kartiranja

Kot enkratnice so kartirani leksemi *jetre* v T010, *aselnjak* v T015, *bolenje* v T044, *sirovce* v T060, *krešinca* v T063, *zazora* v T064, *poza* v T100, *tumor* v T375, *žmeča* v T404, *metljaj* v T242 in *smetljaj* v T086.

Kot opis sta kartirana odgovora *ejtra se* v T034 in *nekaj se mu pišči* v T180.

Kot pretvorba s primitivom je kartiran odgovor *prisajeno* v T031.

Kot tretji odgovor v posamezni točki so z znakom za komentar kartirani leksemi *tur* v T117 in T155, *ulje* v T233, *mozolj* v T370 in *pasji štrkavec* v T329, opis *nekaj se gnoji* v T392 in odgovor, da »ni poimenovanja« v T404.

4. Uporabljena dodatna literatura

/

5. Primerjaj

SLA: V478 'mozolj' (1/78); OLA: /; ALE: /; SDLA-SI: 291; ALI: 473; ASLEF: 1577; HJA: 35 'čir'